

TV 16: Hrazánky – Hrazany – Mašov – Kojetín – Porešín – Ratiboř – Hněvanice

9 km

Doprava

- vlak nebo autobus Písek – Milevsko; autobus Milevsko – Hrazánky
- autem na křižovatku u Hněvanic nebo do Hrazánek

Popis trasy

Po vystoupení z autobusu v Hrazánkách přejdeme **na červenou značku**. Po necelém kilometru dojdeme do vsi Hrazany. Kolem kostelíka sv. Ducha a první neznačenou silničkou odbočíme doleva do Mašova. ½ km severně od obce je na jižním svahu přírodní památka Kněz u Hrazan. Bez odbočování stále směrem severním dojdeme do Mašova. V okolí rostou četné jalovce. V Mašově přejdeme na silnici a na nejbližší křižovatce odbočíme doleva směrem na Kojetín, Petrovice. Z Mašova můžeme i nadále směrem severním po cestě dojít na západní okraj Kojetína. Je to o málo delší cesta, výhodou je, že se vyhneme silnici na Petrovice. Při vozové cestě stávali tři kříže. Hned za Mašovem stával dřevěný kříž zvaný Kortanův, kde nešťastnou náhodou při jízdě svatby do Petrovic družba těžce zranil ženicha. Blíže ke Kojetínu stojí kříž prostřední a u samého Kojetína kříž Benešův. Ty nechala postavit jedna žena po odhalení, že zneužívala vybrané peníze od pozůstalých. Tvrdila, že se jí zjevovaly duše zemřelých a že bude chodit na Sv. Horu prosit o jejich klid. Z obce Kojetín z křižovatky odbočíme směrem na Porešín. Na východním konci obce směrem severním odbočíme na prohlídku Porešínské stráně, přírodní památky s porosty jalovce. Vrátime se zpět do obce a od kapličky půjdeme směrem jihovýchodním – směr osada Ratibořec a ves Ratiboř. Z křižovatky ve středu obce (na silnici z Chýšek) půjdeme vpravo směrem na Branišovice, Hněvanice. Ze vsi máme směrem severním výhledy na vrch Spálenka (653 m) a Králov (672 m) za vsi Nálesí. Z Hněvanic po 500 m dojdeme na křižovatku, kde je autobusová zastávka.

Popis míst

Branišovice – obec dříve zvaná také Branšovice, k níž náležejí osady Hněvanice a Záluží. Tyto vesnice vlastnil dříve milevský klášter. V době husitských válek byly v držení pánů z Rožmberka a později Švamberků. Určitou dobu je vlastnili páni z Doudleb. Okolní krajina je pokryta žulovými balvany o značné velikosti.

Hrazánky – krajina kolem obce má vysokou polohu. Půda je písčítá, ne příliš úrodná, s množstvím žulových skalisek. Zpracování žuly bylo hlavní zaměstnání. Nejvyšší vrcholy jsou Na babích (584 m), Březina (573 m), Sběžnice (603 m). Původ osady je prastarý. Osady Hrazánky i Hrazany existovaly již v polovině 12. století. Osada Hrazánky je mladší než Hrazany, o čemž svědčí její odvozené jméno – malé Hrazany. Za doby poddanství patřily tyto osady ke kovářovské rychtě, která byla později rozdělena na rychtu kovářovskou a hrazanskou. Název obcí způsobil nedorozumění na konci minulého století kolem založení školy, které se dlouho vleky. Škola měla stát v Hrazanech, avšak nedorozuměním byla povolena pro Hrazánky. Z Hrazánek, z domu č. p. 4, pocházel otec protektorátního prezidenta dr. Emila Háchy, který zde byl rychtářem. Jejich statek byl rozparcelován a rodina se vystěhovala. Bratrancem dr. Háchy byl vyšehradský kanovník Eduard Šittler, který s dr. Podlahou vydal „Soupis památek historických v Čechách“. Zde se narodil 29. května 1885 Václav Bárda, sochař a ředitel kamenické školy v Selci na ostrově Braču a později kamenické školy v Korčule. Provedl kamenickou výzdobu na významných stavbách v Gorici, Terstu, Zadaru, Splitu, Sarajevu, Dubrovniku. Jeho bratr Jaroslav byl rovněž sochařem. Západně od Hrazánek je vyvýšenina Oupeřice (564 m), která je pokryta spoustou žulových balvanů, které se v jednom místě nakupily tak, že vytvářejí malou komůrku, zvanou Sklípek. Vrch je zajímavým vodním rozhraním, neboť vody odsud tekou na všechny světové strany.

Hrazany – mají své jméno od toho, že byly postaveny na místě hrazeném anebo od staročeského jména Hrzan. Zdejší jména osad byla odvozena většinou od jmen osob. Uprostřed vesnice stojí pěkný kostelík zasvěcený sv. Duchu, postavený v roce 1926. V kostelíku je obraz nejsv. Trojice od neznámého malíře. Oltář pochází ze hřbitovní kaple v Libni, varhany jsou z učitelského ústavu v Praze. Byly obě zakoupeny „za levný uznávací peníz“. Velkých zásluh o rozvoj obce si získal rolník Jan Jiří Krajčí, spisovatel, starosta obce, později poslanec a senátor. Psal kratší i delší povídky do časopisu domácích i českých v Americe. V lese nad Hrazany nad hostincem (bývalým Hřebejkovým) je veliký kámen oválného tvaru s miskou. Byl používán pro výrobu kolomazí z borového dříví a klestí.

TURISTICKÝ VÝLET TV 16

Kněz u Hrazan – přírodní památka má rozlohu 5 ha. Název je odvozen od velkého balvanu, vynikajícího nad balvany ostatní. Je vysoký 2 m a má několik jamkovitých prohlubní. Další skalní útvar je pasáček s miskami na boční straně. Je zde chráněný unikátní geologický útvar – balvanové moře a rozptýlené žokovité balvany a smíšený lesní porost borovice, buku, habru, dubu, břízy a lípy. Balvanové moře má rozlohu 0,28 ha. Žulové jsou i rozptýlené žokovité balvany. Největší balvany dosahují rozměrů až 8x4 m. Naše žuly čili granity obsahují průměrně asi 33 % křemene, 30 % kyselých plagioklasů, 25 % orthoklasu a mikrolinu a z vedlejších se může vyskytovat muskovit, častěji biotyt a místy turmalín.

Kojetín – o Kojetíně je první písemná zmínka z roku 1220, kdy ves prodal Vítek z Prčic milevskému klášteru. Název Kojetín je odvozen od jakéhosi Kojaty.

Mašov – dříve Mášov, jméno obce je odvozeno od Máši, které se často dodnes objevuje v okolí. Jméno obce se vyskytuje v listině z roku 1584, podle které Jiří ze Švamberka dostal podílem se zámkem Orlík mezi jinými i tuto osadu. Roku 1775 se jméno obce uvádí při prodeji zvíkovského panství.

Porešín – dříve zvaný též Pořešín. Ves náležela po husitských válkách k panství orlickému a uvádí se v roce 1551 v majetku pana Bohuslava ze Švamberka na Orlíce. Obec je připomínána při prodeji zvíkovského a milevského panství v roce 1575 císařem Maxmiliánem II. Domy s lidovou architekturou.

Porešínská stráž – přírodní památka s bohatým výskytem jalovce obecného. Jalovec je dřevina světlomilná, rostoucí většinou na volnu. Je velmi rozmanitého vzrůstu. Jehlice jsou tuhé, špičaté, sivozelené. Ze samičích květů se vyvíjejí černé, modře ojíněné bobule, které se používají v lékárnictví (léčivé čaje) a likérnictví (borovička). U nás je chráněn. Na Slovensku je poptávka i po dřevě pro léčivé účinky.

Ratiboř – historie obce je obdobná jako Porešína či Mašova. Historických zpráv o těchto obcích se zachovalo velmi málo. Vysoká poloha krajiny má za následek drsné počasí se zdravým vzduchem. Okolní vrchy mají výšky kolem 610 m až 670 m. Chovalo se zde hojně husí., které se na prodej honily až do Prahy. Před vstupem na zahradu usedlosti u Holánu stojí 1,5 m vysoký kříž vytesaný z jednoho kusu žulového kamene. Dle pověsti došlo na tomto místě k dvojnásobné vraždě dvou selských synků o pouťové zábavě.

